

VĚCNÉ POZNÁMKY K TEXTU BULY

Bula *Ex nostri pastoralis officii* je přímou reakcí na breve Pavla III. *Dudum siquidem* (05.01.1537; viz ZP 2015/11-12, s. 305-308), který je jedním ze dvou restriktivních dokumentů v neprospěch kapucínů. Kardinálská komise, která se od prosince 1535 snažila vyřešit napětí mezi observanty a kapucíny, maskovala neúčinnost svých kroků kompromisem, vyjádřeným breve *Regimini universalis Ecclesiae* (04.01.1537, ZP 2015/11-12, s. 301-304), kterým Pavel III. zakazoval přechod observantů ke kapucínům a kapucínů k observantům bez výslovného písemného povolení jejich příslušných představených.

A aby uklidnil observanty a císaře Karla V., vydal papež následujícího dne 5. ledna breve *Dudum siquidem*, kterým kapucínům pod svatou poslušností a pod trestem exkomunikace nastupující bez vyhlášení příkazal, že nesmí překročit Alpy, dokud Svätý stolec nevydá nějakou jinou směrnicí po chystané generální kapitule observantů.

Kapucínská rodina však mezitím měla takový příliv povolání z lidí nejrůznějšího stavu, že již naprosto neměla zapotřebí přijímat uprchlíky z observance a navíc jí nařízené zeměpisné omezení napomohlo k vnitřní konsolidaci a získání obliby mezi italským obyvatelstvem i vlivnými cizinci cestujícími do Itálie.

Všechny následující papežské dokumenty již usilovaly spíše o posílení Řádu a o potvrzení rozličných rozhodnutí Řádu a jejich začlenění do nábožensko-právních nařízení Tridentského koncilu.

Je dost pravděpodobné, že pozitivní obrat v nahlížení na kapucíny byl vy-

koupen i hrdinskou službou kapucínských kaplanů na papežských flotilách.

Po vzniku Svaté ligy proti Turkům byl osobní teolog papeže Pia V. a generální prokurátor Řádu kapucín Girolamo z Pistoie pověřen, aby se s dalšími 26 spolubratry postaral o duchovní asistenci na papežské flotile, odplouvající do Candie. Když tam flotila dorazila, vypukl v srpnu 1570 mor, při kterém se kapucínští kaplani hrdinsky starali o nemocné a většina kaplanů, včetně Girolama, to zaplatila životem.

A jak již víme z breve *Cum dilectus filius* (10.03.1571, ZP 2016/01-02, s. 49-52) byl P. Anselmo z Pietramolary spolu s dalšími 28 bratry jmenován apoštolským komisařem na papežské flotile, která pak zvítězila v bitvě u Lepanta (07.10.1571). Podobně brevem *Ut animarum* (01.09.1573) byli kapucíni Vincenc ze Španělska a Anotonín z Pisy jmenováni kaplany papežských triér.

Kolosálním úspěchem skončilo i jmenování sv. Vavřince z Brindisi a druhů jako polních kaplanů do války proti turkům u Stoličního Bělehradu (Székesfehérvár). Hrdinství kapucínských kaplanů bylo všeobecně známo, a proto není divu, že již roku 1562 se rozličné země Evropy, zvl. Francie, začaly dožadovat příchodu kapucínů. Generální kapitula roku 1573 se rozhodla této žádosti vyhovět a formálně potvrdit založení v Paříži, kam kapucíni přišli již roku 1572. Protože však existovalo omezující breve Pavla III. (viz výše), vydal Řehoř XIII. bulu *Ex nostri pastoralis officii*, kterou zrušil všechna omezení a dovolil kapucínům volně se šířit. (Px)

Zdroj poznámek: CRISCUOLO V.: *I Cappuccini. Fonti...*, Roma, 1994, s. 97-98, 106-107, č. 96n, 113n.

Bula EX NOSTRI PASTORALIS OFFICII 1574

GREGORIUS
episcopus
servus servorum Dei

ŘEHOŘ,
biskup,
služebník služebníků Božích

Ad perpetuam rei memoriam

Pro věčnou připomínku

1. Ex nostri pastoralis officii debito, ad ea libenter attendimus, per quae singularum religionum propagationi consulatur, maxime verollarum quae alicubi ex speciali populorum devotione optantur.

2. Cum itaque religio Ordinis fratrum minorum congregationis capuccinorum nuncupatae, dudum in Italia salubriter instituta, nunc, etiam in partibus Galliarum et signanter in alma civitate Parisiensi institui coepta, ad finem perducendi desideretur;

sed quia alias felicitis recordationis Paulus papa III praedecessor noster, ex certis tunc expressis causis, in virtute sanctae oboedientiae et sub excommunicationis latae sententiae poena, dilectis filiis vicario generali et fratribus dictorum Ordinis et congregationis, *motu proprio* praecepit ne, donec a se, in capitulo generali eiusdem Ordinis, quod in Urbe celebrandum erat, aliud super eo determinatum foret, sese ultra montes transferre aut loca de novo inibi acceptare auderent:

1. V rámci povinností naší pastýřské služby rádi věnujeme pozornost tomu, co má napomáhat šíření jednotlivých řeholních institutů, zvláště pak těch, které požaduje lidová zbožnost na určitých místech.¹

2. Nyní tedy kongregace Řádu Menších bratří, zvaných kapucíni, která již delší dobu s velkým užitekem působí v Itálii, vyjádřila přání, že by se chtěla usadit také v krajích Francie, a zvláště pak ve vznešeném městě Paříži, kde již začalo být připravováno založení.

Náš předchůdce Pavel III. blažené paměti však s ohledem na určité situace existující v jeho době vydal *motu proprio*, kterým pod svatou poslušností a pod trestem exkomunikace nastupující bez vyhlášení nařídil milovaným synům generálnímu vikáři a bratřím zmíněného Řádu a kongregace, ať se neopovazují přesunout se za hory a přijímat tam nová místa do té doby, dokud on by nerozhodl jinak na kapitule, která se měla slavit v Římě.

ipsi vicarius et fratres, etsi hoc praeceptum, dicti praedecessoris obitu, creditum sit expirasse, veriti tamen crimen transgressionis, nihil omnino contra illud absque dictae Sedis permissione, ausi sint hucusque atrectare.

3. Nos, religionis ampliandae studio, prohibitionem praedictam ac quidquid a dicto praedecessore eius causa decretum est, auctoritate praesentium abrogamus, ac vicarium et fratres praedictos contra illa in integrum restituimus. Quin etiam illis ad Gallias et ceteras omnes Orbis partes libere transeundi et ibidem domos, loca, custodias et provincias, iuxta eorum morem, fundandi et instituendi licentiam tribuimus.

4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis et congregationis praedictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

5. Quia vero difficile esset praesentes, quocumque illis opus erit, perferri, volumus ut illarum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio et extra,

Zmíněný vikář i bratři jsou pře-svědčeni, že podobný příkaz ztratil platnost smrtí našeho výše uvede-ného předchůdce. Bojí se však, že by mohli dopustit hříšného jednání a upadnout do trestu. A proto až do této chvíle se neodvážili bez do-volení Svatého stolce jednat proti pokynům tohoto dokumentu.

3. Protože tedy chceme, aby se tento Řád šířil, rušíme, autoritou tohoto listu, zákaz daný naším předchůdcem, a udělujeme vikáři a zmíněným bratřím úplné obno-vení předchozích práv (*restitutio in integrum*). A dáváme jim tedy svolení šířit se do krajů Francie i do celé Země, s právem ustavovat a zaklá-dat tam podle jejich zvyku domy, místa, kustodie a provincie.

4. V rozporu s tímto textem nejsou apoštolské konstituce a naříze-ní, ani stanovy a zvyklosti uvedené-ho Řádu a kongregace, i kdyby byly opatřeny apoštolským potvrzením, přísahou, nebo jakýmkoli jiným poutem.

5. A protože by bylo obtížné zaslat tento lid na každé místo, kde je ho třeba, stanovujeme, že také jeho opi-su, třeba i tištěnému, podepsanému veřejným notářem a opatřenému pečeti některého církevního hodno-stáře, je nutno přiznávat tutéž prů-kaznost na soudu i mimo něj, která

quae praesentibus adhiberetur, si exhibitae forent vel ostensae.

6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae abrogationis, restitutionis, tributionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, pridie nonas maii, pontificatus nostri anno quarto.

by se přiznávala tomuto listu, pokud by byl předložen a ukázán.

6. Nikomu proto není dovoleno, aby nějak porušil tento přípis, kterým rušíme, obnovujeme, udělujeme a stanovujeme, nebo aby mu nějak opovážlivě odporoval.

Pokud by se o to někdo pokusil, ať je mu známo, že upadá do hněvu všemohoucího Boha a jeho blažených apoštolů Petra a Pavla.

Vydáno v Římě u sv. Petra, v roce 1574 od Vtělení Páně, dne 6. května, ve druhém roce našeho pontifikátu.

(překlad Px)

Prameny:

Archivio Generale Cappuccini Roma-Bravetta, sekce QA 227 (dokumenty na pergamentu, týkající se Řádu, část 1: obecné), č. 317 (ověřený opis z 3.6.1574); publikováno in: BOVERIUS, Z. [Zaccaria Boverio da Saluzzo]. *Annales, sive Sacrae Historiae Ordinis Minorum Capuccinorum Sancti Francisci*, sv. I, Lyon 1632, s. 795-796; WICKARD, M. [Michael von Zug], *Bullarium Ordinis FF. Minorum S.P. Francisci Capuccinorum seu Collectio Bullarum, Brevium, Decretorum, Rescriptorum etc., quae a Sede Apostolica pro Ordine Capucino emanarunt*, Stamperia Giovanni Zempel, sv. 1, Roma 1740, s. 35; sv. V, Roma 1748, s. 1-2; CARGNONI C. – GASTALDI R.: *I frati cappuccini. Documenti e testimonianze del primo secolo*, sv. 1 (*Ispirazione e Istituzione*), Perugia: Edizioni Frate Indovino, 1988, s. 118-121.

Poznámky:

1: Roku 1574 si kapucíny žádaly rozličné země. Především to byla od roku 1562 Francie a od roku 1570 Španělsko (srov. TURRADO M. [Melchor de Pobladora], *Historia generalis Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum*, Istituto Storico dei Cappuccini, sv. I, Roma 1947, s. 81-98).